

Opinnäytetyö (AMK)

Auto- ja kuljetustekniikka

Käyttöpainotteinen auto- ja kuljetustekniikka

2010

Mikko Honka

KATSASTUSASEMAN PERUSTAMINEN

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Auto- ja kuljetustekniikka | Käyttöpainotteinen auto- ja kuljetustekniikka

18.5.2010 | Sivumäärä 28

Ohjaaja Siironen Seppo

Mikko Honka

KATSASTUSASEMAN PERUSTAMINEN

Opinnäytetyön aiheena on katsastusaseman perustaminen. Tarkoituksena oli tutkia ja perehtyä katsastusaseman perustamiseen liittyviin asioihin.

Kilpailun kiristytessä yrityksen sijainnilla on suuri merkitys siihen, miten tuloksekkaasti yritys toimii. Lisäksi katsastusasemaa suunniteltaessa tulee huomioida, kuinka ajoneuvo on helppointa katsastaa, kustannustehokkuuden lisäämiseksi.

Ajoneuvojen katsastuksia saa suorittaa vain se, jolle TraFi on myöntänyt toimiluvan. TraFi määrittelee katsastusasemilla tarvittavat laitteet ja luvat. TraFi ohjeistaa katsastusasemia ohjeiden noudattamisessa ja valvoo niiden toteutumista.

Opinnäytetyö opetti paljon katsastusasemien säännöksistä ja yrityksen perustamisesta. Katsastusmiehenä olen käytännön töissä oppinut alasta paljon lisää. Laskelmien perusteella katsastusasema on kannattavaa perustaa Riihimäelle. Opinnäytetyön tekeminen antoi valmiudet tulevaisuudessa oman katsastusaseman perustamiseen.

.

ASIASANAT: perustaminen, katsastusasema, ajoneuvot

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Automotive and Transportation Engineering | Practically Oriented

18th April 2010 | Total number of pages 28

Instructor Siironen Seppo

Mikko Honka

ESTABLISHING AN INSPECTION STATION

The subject of the thesis was the establishment of an inspection station. The goal was to examine and to study the matters related to the establishment an inspection station.

Competition tightens; the company's location has great importance on how productively the company operates. When designing an inspection station, attention has to be paid to what is the easiest way to inspect the vehicle, to increase cost-efficiency.

Only those stations that TraFI has given the license to may accomplish the inspection of vehicles. TraFI has specified the licenses and the necessary devices at inspection stations, and also controls the fulfillment of the directives.

The making of the thesis has given a lot of information about the directives of the inspection stations and about the vehicle inspection. The making of the thesis gave the readiness, for example, to establish an own inspection station in the future.

KEYWORDS: establishment, inspection, vehicle

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	KATSASTUKSEN HISTORIAA	6
3	A-KATSASTUS	7
4	LAKISÄÄTEISETVAATIMUKSET ASEMAN PERUSTAMISELLE	9
4.1	Hakijan vaatimukset	9
4.2	Laite- ja toimitilavaatimukset	10
4.3	Laitteiden määritelmiä	11
4.4	Asiakirjojen säilyttäminen	13
5	TOIMINNAN EDELLYTYKSET	14
5.1	Toiminnan aloittaminen	14
5.2	Laadunvalvonta	15
5.3	Katsastusmaksu	15
5.4	Katsastustoiminnan päättyminen	16
5.5	Valvonta	16
6	YRITYKSEN PERUSTAMINEN	17
6.1	Liikeidea ja liiketoimintasuunnitelma	17
6.2	Yritysmuodon valinta ja osakeyhtiö	18
6.3	Arvonlisävero	19
6.4	Yrityksen rahoitus	20
7	RIIHIMÄEN KATSASTUSASEMAN PERUSTAMINEN	20
8	YHTEENVETO	25
	LÄHTEET	27
	KUVAT	
	Kuva 1. A-katsastuksen konserni kaavio.	8
	Kuva 2. Katsastusaseman pohjapiirros.	22

1 JOHDANTO

Tässä työssä käsittelen uuden katsastusaseman perustamista Riihimäen talousalueelle. Aloitin katsastusmiehenä toukokuussa 2009. Olin kesän töissä A-katsastuksella Hyvinkäällä. Syksyn olin koulussa, ja joulukuussa jatkoin töitäni. Kuulin, että A-katsastuksella on tarkoitus perustaa Riihimäelle uusi katsastusasema. Katsastusaseman perustaminen on A-katsastuksen vastaus kiristyvään kilpailuun. Siitä sain idean opinnäytetyöhön. Tämän jälkeen otin yhteyttä Riihimäen ja Hyvinkään aluepäällikköön Aarne Kurkeen ja sovin opinnäytetyön tekemisestä.

2 KATSASTUKSEN HISTORIAA

Vuonna 1917 aloitettiin katsastustoiminta kunnallisena toimintana kaupunkien järjestyssääntöjen pohjalta. Vuonna 1922 annettiin asetus automobiilien rekisteröinnistä ja katsastamisesta. Autot piti katsastaa ennen käyttöönottoa ja sen jälkeen vuosittain aina kesäkuun alkuun mennessä. Maaherra nimitti katsastusmiehet, jotka katsastivat autot poliisin läsnä ollessa. Katsastukseen ei ollut mitään tiettyä paikkaa, vaan se voitiin suorittaa vaikka torilla ulkona tai hallissa. Katsastustoiminta oli osittain toimitusmaksuperustaista.

Vuodesta 1937 alkaen vaadittiin katsastusmiehiltä insinööritutkintoa. Vuosien 1939 ja 1968 välisenä aikana katsastusmiehet muuttuivat kiinteäpalkkaisiksi virkamiehiksi. Kululaitosten ja yleisten töiden ministeriö antoi yksityiskohtaisia toimintaohjeita katsastukseen. Katsastuksen säännöt vakiintuivat ja erikoiskatsastuksien suorittamisesta määrättiin tarkemmin.

Vuonna 1966 perustettiin Autorekisterikeskus(ARK), joka ohjeisti katsastusta niin, että säännökset sopeutettiin EU-maissa noudatettaviin käytäntöihin. Vuonna 1974 valmistui ensimmäinen katsastusasema Raumalle. Vuonna 1993 Autorekisterikeskuksesta tuli valtion liikelaitos.

Vuonna 1994 sallittiin yksityisten katsastusasemien toiminta. Katsastustoimintaa valvomaan perustettiin ministeriön alainen virasto, ajoneuvohallintokeskus. Toimilupa piti anoa liikenneministeriöstä. Katsastustoimipaikan perustaminen oli vielä maantieteellisesti rajattu. Autorekisterikeskuksen katsastusasemalle piti olla vähintään 60 km matka, että sai toimiluvan. Ensimmäinen yksityinen katsastusasema avattiin Joutsaan.

Vuonna 1995 Autorekisterikeskus jaettiin kahtia. Katsastustoimialasta muodostettiin valtion kokonaan omistama osakeyhtiö Suomen Autokatsastus Oy. Rekisteröinti- ja verotustoiminnot sekä ajoneuvohallinto muodostivat uuden liikenneministeriön alaisen viraston Ajoneuvohallintokeskuksen (AKE). Ajoneuvohallintokeskuksen tehtävänä on mm. valvoa katsastustoimipaikkojen

toimintaa, katsastuspalvelujen laatua ja saatavuutta sekä asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua. Maantieteellinen läheisyysrajoitus olemassa olevaan katsastusasemaan poistui. Uusia katsastusasemia alkoi syntyä ja katsastustoimen palvelukuva muuttui paremmaksi. Vuosina 1999–2002 katsastustoimipaikkojen toimilupien myöntäminen siirtyi Ajoneuvohallintokeskukselle. Katsastusmiehille tuli pakollinen alalletulokoulutus sekä säännölliset täydennyskoulutukset. Vuonna 2003 Suomen Autokatsastus Oy yksityistettiin ja nimeksi tuli A-katsastus (Sornikivi 1996.)

Vuonna 2010 Ajoneuvohallintokeskus yhdistyi Liikenteen turvallisuusvirasto TraFiin, jonka päätehtävä on vastata liikennejärjestelmän sääntely- ja valvontatehtävistä merenkulussa, rautateillä, ilmailussa ja tieliikenteessä.

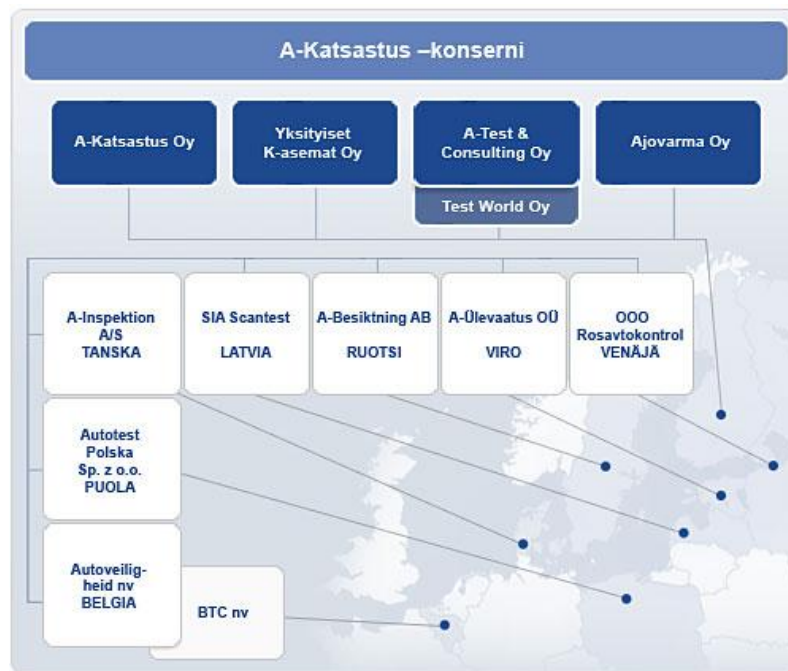
Ajoneuvojen katsastuksia saa suorittaa vain se, jolle TraFi on myöntänyt toimiluvan. Ajoneuvojen tyyppihyväksyntöihin ei voida myöntää toimilupaa. Korjaamot saavat suorittaa katsastustehtävien vähäisiä osia, kuten pakokaasupäästöjen, jarrujärjestelmien, vetokytkimien ja nopeudenrajoittimien tarkastuksia. Tällaisen oikeuden saa, kun on käytettävissä riittävä tarkastuslaitteisto ja asiantunteva henkilöstö. TraFi päättää, mikä korjaamo saa oikeuden tehdä kyseisiä mittauksia.

3 A-KATSASTUS

A-katsastus-konserni toimii kahdeksassa Euroopan maassa. Asemia sillä on noin 250, Suomessa 186 ja työntekijöitä lähes 2100. Vuonna 2009 A-katsastuksen liikevaihto oli 177,9 miljoonaa euroa. A-katsastuksen neljä päätoimialaa on ajoneuvojenkatsastukset, ajoneuvojen rekisteröinnit, kuljettajatutkintojen vastaanotto ja autoalan laatu- ja testauspalvelut. Ajoneuvojen katsastuksella on tarkoitus parantaa liikenneturvallisuutta ja

säästää ympäristöä haitallisilta päästöiltä. Kuljettajatutkintojen vastaanotamisella varmistetaan, että kuljettajalla on tarpeelliset taidot liikenteessä liikkumiseen. (A-katsastus.)

A-katsastuksella on monia tytäryhtiöitä. Suomessa toimivat A-test & Consulting OY, Ajovarma Oy ja Yksityiset K-asetat Oy. Yksityiset K-asetat ovat A-katsastuksen omistuksessa (A-katsastus). Yksityiset K-asetat on perustettu kilpailun lisäämiseksi. Kun asiakas on tyytymätön A-katsastuksen toimintaa, hän voi mennä Yksityiselle K-katsastusasemalle, ja silti rahat tulevat A-katsastukselle. Asiakkailta on valinnanvaraa, kun kaikki katsastusasemat eivät ole samanlaisia.

Kuva 1. A-katsastuksen konserni kaavio (A-katsastus).

4 LAKISÄÄTEISETVAATIMUKSET

ASEMAN

PERUSTAMISELLE

Kun katsastusaseman perustamispäätös on tehty, tarvittavan luvan haku alkaa lähettämällä toimilupahakemus Trafiin. Se sisältää yhtiön kaupparekisteriotteen, selvityksen omistussuhteista sekä ilmoituksen toimipaikan sijainnista ja toiminnasta vastaavasta henkilöstä. Lisäksi hakemuksessa on oltava selvitys mm. siitä, miten hakija varmistaa toimintansa riittävän korkean laadun, asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun, tietosuojan ja yhteydet ajoneuvoliikennerekisteriin.

4.1 Hakijan vaatimukset

TraFi tutkii, onko hakija Suomessa rekisteröity oikeushenkilö. Hakija tai hänen palveluksessaan oleva ei saa olla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton katsastustoiminnan harjoittajaksi. Hakijan tulee olla vakavarainen ja riippumaton mm. ajoneuvojen tai niiden varaosien korjauksesta, huollosta ja kaupasta sekä luvanvaraisesta liikenteestä. Toimilupaa ei myönnetä virastolle, laitokselle eikä oppilaitokselle, joka on valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämä. Hakijalla tulee olla vähintään teknikon koulutuksen saanut toiminnasta vastaava henkilö, jolla tulee lisäksi olla katsastajakoulutus sekä riittävä kokemus kaikista toimipaikalla suoritettavista katsastuksista. Myös katsastavalta henkilöstöltä edellytetään vähintään teknikkotasoisia opintoja ja katsastajakoulutusta. (Katsastusluvut Laki.)

4.2 Laite- ja toimitilavaatimukset

Katsastusaseman laitevaatimukset ovat:

- jarrudynamometri
- keventimellä varustettu ajoneuvonostin tai tarkastuskuilu
- pakokaasupäästöjen mittauslaitteet otto- ja dieselmootoreita varten sekä ottomootorikäyttöisten M₁- ja N₁- luokan ajoneuvojen pakokaasupäästöjen sisäisen valvontajärjestelmän (OBD) tarkastuslaite
 - kierrosluvun mittauslaite otto-mootoreille
- ajovalojen suuntaukseen ja valotehon mittaukseen soveltuva jalustalla varustettu tarkastuslaite
- paineilmajarrujen tarkastuksessa tarpeelliset mittarit ja automaattiseen tietojenkäsittelyyn perustuva mittauslaitteisto
- akseli- tai telimassa mittaukseen soveltuva vaaka
- äänenpainetason mittari
- välystentarkistuslaite
- henkilö- ja pakettiautojen heilahteluvaimentimien testauslaite
- ajoneuvon lasien valonläpäisykyvyn mittari tai vertailulasi (valonläpäisykyky 65 % – 75 %, vertailu lasin nimellisarvo on oltava selvillä)
- perävaunun ABS-merkkivalon testauslaite

- sopivat välineet akseliston välysten tarkastamiseen:
 - Saab 900 -mallin etuakseliston tarkastukseen käytettävät palat
 - Volkswagen Transporter ylätukivarren kevennysraudat
 - Volkswagen Kuplan etuakselin nivelten tarkastusrauta
 - Peugeotin taka-akselin tarkastamiseen tarkoitettu apupala.

Laitteiden on oltava sellaiset, ettei sää estä niitä käyttämästä. Toimitilojen tulee olla sellaiset, että siellä pystyy katsastamaan erilaisia ajoneuvoyhdistelmiä joka säässä. Toimitilojen välittömässä läheisyydessä tulee olla kevyen ajoneuvokaluston koeajoon soveltuva, muulta liikenteeltä suljettu koeajorata. (Katsastusasemien laitevaatimukset.)

4.3 Laitteiden määritelmiä

TraFi on antanut ohjeita katsastusaseman laitteille.

Akseli- tai telimassan mittaukseen soveltuva vaaka

Vaa'alla pitää voida punnita yksi akseli kerrallaan. Vaaka voi muodostua myös kahdesta erillisestä pyörien alle tulevasta vaakayksiköstä, joissa voi olla erilliset pyöräkohtaiset näytöt. Vaaka tulee olla sijoitettu siten, että ajoneuvojen akselit ovat punnituksen aikana samalla korkeudella, tasaisella ja vaakasuoralla alustalla. Vaaka ei saa olla niin lähellä esimerkiksi dynamometrin teloja, että sillä voisi olla vaikutusta mittatuloksiin. Vaa'an mittauskyvyn tulisi olla vähintään 12 000 kg. 1.1.2003 jälkeen käyttöön otetun vaa'an tulee kuitenkin olla vaakadirektiivin 90/384/ETY mukaisesti tyyppihyväksytyt. Toimipaikalta erillään olevaa vakaa voidaan hyväksyä, mikäli etäisyys toimipaikan ja vaa'an välillä on enintään 2 km. (Katsastusasemien laitevaatimukset.)

Äänenpainetason mittari

Mittarin tulee täyttää IEC-julkaisun 651 luokan 2 vaatimukset. Mittari tulee kalibroida kerran vuodessa. Kalibrointiin käytettävä laite tulee kalibroida kahden vuoden välein. (Katsastusasemien laitevaatimukset.)

Välystentarkistuslaite

Välystentarkistuslaitteella tarkoitetaan hydraulisesti, pneumaattisesti, tai sähköisesti liikuteltavaa levyä (tai levyjä), jonka päällä ajoneuvon pyörä (tai pyörät) on tarkastuksen aikana. Välystentarkistuslaitteen tulee olla mahdollistaa vähintään yhden akselin tarkastus yhdellä kertaa. Välystentarkistuslaitteen tulee ominaisuuksiltaan (soveltuvuus tutkittavan ajoneuvon akselimassalle, pyörään kohdistuva voima ja liikeradat) olla soveltuva tarkastettavalle ajoneuvolle. Välystentarkistuslaite tulee olla jokaisella nostimella ja kuilulla, joita käytetään katsastuksiin liittyviin akselistojen tarkistuksiin. (Katsastusasemien laitevaatimukset.)

Ajovalojen suuntaukseen ja valotehon mittaukseen soveltuva jalustalla varustettu tarkastuslaite

Suuntauslaitteen tulee olla varustettu kiinteällä jalustalla. Jalusta voi olla lattialla liikuteltava tai esimerkiksi katosta riippuva. Valotehon mittaustaite tulee olla asennettu suuntauslaitteen yhteyteen. Mikäli käytössä olevaan (käyttöön otettu ennen 1.3.2004) jalustalla varustettuun suuntauslaitteeseen ei voi asentaa valotehon mittaria, voi mittari olla myös erillinen laite. Erillisen valotehon mittarin ei tarvitse olla varustettu jalustalla. Ilman jalustaa olevaa tarkastuslaitetta voi edelleen käyttää sivutoimipisteissä suoritettaviin katsastuksiin sekä raskaankaluston katsastuksiin. (Katsastusasemien laitevaatimukset.)

Henkilö- ja pakettiautojen heilahteluvaimentimien testauslaite

Vuosikatsastuksessa testataan kaikki henkilö- ja pakettiautot, joiden kokonaismassa on alle 2 500 kg tai korkeus alle 245 cm. Laitteen tulee olla koneellisesti toimiva, ja toimintaperiaatteeltaan sen tulee olla ravistava. Laitteen tulee aiheuttaa pyörään edestakainen pystysuuntainen, taajuudeltaan muuttuva liike. Mittausperiaatteena hyväksytään eusama ja boge. (Heilahteluvaimentimen testauslaite.)

EUSAMA-periaatteella toimiva laite ravistaa kutakin pyörää yksitellen 6 mm ylös-alassuunnassa. Taajuus vaihtelee $25 > 0$ Hz. Tietokonepohjainen laite mittaa ja laskee pyörän kosketusvoiman prosentteina alussa mitatusta kosketusvoimasta (pyöräkuormasta). Alin pyöräkuorma-arvo saavutetaan tilanteessa, jossa värähtelytaajuus yhtyy ajoneuvolle ominaiseen resonanssitaajuuteen. Tässä tilanteessa pyöräkuorma on pienimmillään. (EUSAMA ja BOGE.)

BOGE-periaatteella toimiva laite ravistaa kutakin pyörää yksitellen. Pyörä (värähtelylevy) saatetaan värähtelyyn 16 Hz taajuudella ja 9 mm:n amplitudilla. Levy vapautetaan ja värähtelyn vaimentuessa suurin amplitudi saavutetaan ajoneuvolle ominaisella resonanssitaajuudella. Laite mittaa pyörän (ravistinlevyn) pystysuuntaisen liikkeen. Mitä paremmin vaimennin vaimentaa, sitä pienempi on pystysuuntainen liike. (EUSAMA ja BOGE.)

4.4 Asiakirjojen säilyttäminen

Toimipaikan suunnittelussa kannattaa ottaa huomioon, että asiakirjojen säilytykseen varataan tarpeelliset tilat. Kaikki yksittäisen ajoneuvon määräaikaikatsastusta koskevat asiakirjat on säilytettävä vähintään kaksi vuotta. Seuraavia asiakirjoja on säilytettävä kolme vuotta:

- laatukäsikirja
- toimitilojen sekä katsastuslaitteiden vuokra- ja käyttöoikeussopimukset

- katsastuksiin käytettävien laitteiden huoltosopimukset sekä huolto- ja tarkastuspöytäkirjat
- muiden lakisääteisten tarkastuksien pöytäkirjat
- todistukset tai todistusjäljennökset henkilöstön perus- ja lisäkoulutuksesta
- luettelo laatupoikkeamista
- luettelo toimipaikan ulkopuolella suoritetuista katsastuksista.

Valvontakatsastusta koskevat katsastusasiakirjat ja tarkastustodistukset sekä luettelo ajoneuvoja koskevaan rekisteriin toimitettujen tietojen oikaisuista on säilytettävä 15 vuotta. (Katsastusluvut LMP.)

5 TOIMINNAN EDELLYTYKSET

Toimilupa voidaan myöntää hakemuksen perusteella käsittämään joko kaikki katsastuslajit tai vain määräaikais- ja valvontakatsastukset. Toimilupa voidaan myöntää enimmillään viideksi vuodeksi kerrallaan. Toimiluvulle voidaan asettaa ehtoja, joilla se myönnetään. Toimilupa on katsastusasemakohtainen. (Katsastusluvut Laki.)

5.1 Toiminnan aloittaminen

Katsastustoiminta voidaan aloittaa sen jälkeen, kun TraFi on todennut tilat ja välineet katsastustoimintaa soveltuviksi sekä tietoliikenneyhteyden tietojärjestelmään asianmukaiseksi. Jollei toimiluvan mukaista katsastustoimintaa ole aloitettu kuuden kuukauden kuluessa toimiluvan myöntämisestä, toimilupa raukeaa. Toimiluvan haltijalla on velvollisuus

katsastaa ajoneuvo merkistä, mallista, käyttöönottoajankohdasta ja muista vastaavista seikoista riippumatta. Katsastuksen päätökseen ei saa vaikuttaa mikään muu kuin ajoneuvon kunto ja määräysten mukaisuus. (Katsastusluvut Laki.)

5.2 Laadunvalvonta

Katsastustoiminnan laatu tulee osoittaa toimipaikkakohtaisella ja ajan tasalla olevalla laatukäsikirjalla. Laatukäsikirjan tulee sisältää ainakin seuraavat kohdat:

- katsastustoiminnan kuvaus ja katsastuksissa tarkastettavat kohteet
- katsastusten työmenetelmien kuvaus ja ajoneuvon hyväksymis- ja hylkäämisperusteet
- toimipaikan katsastuksia suorittavan henkilöstön yksityiskohtainen koulutussuunnitelma ja ohje siitä, miten toimipaikan asiakkailta tuleva palaute käsitellään
- toimipaikan katsastustoiminnasta vastaavan henkilön, katsastuksia suorittavien henkilöiden ja muun henkilöstön tehtävien ja vastuualueiden määrittely
- selvitys siitä, miten katsastuksissa käytettävien laitteiden huolto on järjestetty ja miten mittaustulosten luotettavuus on varmistettu sekä miten toiminnan sisäinen laadunvarmistus on järjestetty.

5.3 Katsastusmaksu

TraFi perii jokaisesta suoritetusta ajoneuvon katsastuksesta kiinteän valvontamaksun. Maksulla katetaan seuraavista toiminnoista syntyviä kuluja:

- katsastustoiminnan kehittäminen ja tukitoiminnat
- katsastustoiminnan valvonta

- ajoneuvoja koskevan rekisterin pitäminen ajoneuvojen katsastusluvan haltijoiden katsastustehtäviä varten
- teknisiin tienvarsitarkastuksiin liittyvät tehtävät
- Ajoneuvohallintokeskuksen korvattavaksi säädetyn valvontakatsastuksen kustannukset. (Katsastusluvut Laki.)

5.4 Katsastustoiminnan päättymisen

Katsastustoimipaikan toiminnan keskeytyessä tai päättyessä toimiluvan haltijan on toimitettava katsastuksen suorittamiseen välittömästi liittyvät asiakirjat ja lomakkeet TraFiin sen pyynnöstä. (Katsastusluvut Laki.)

5.5 Valvonta

TraFi valvoo annettujen säännösten noudattamista. Toimiluvan haltijan on ilmoitettava viipymättä toiminnasta vastaavien henkilöiden vaihdoksista sekä muista toimintaa koskevista merkittävistä muutoksista. Toimiluvan haltijan on annettava TraFille sen pyynnöstä tarvittavat tiedot luvanhaltijan kirjanpidosta, varainhallinnasta, hallinnosta, tilojen ja laitteiden vuokrauksesta sekä katsastuksia suorittavista henkilöistä ja harjoitetusta katsastustoiminnasta. TraFilla on oikeus tehdä tarkastuksia paikoissa, joissa harjoitetaan toimiluvan alaista toimintaa. Toimiluvan haltija on velvollinen järjestämään olosuhteet sellaisiksi, että tarkastus voidaan tehdä. Jos katsastustoiminnassa on olennaisia puutteita tai väärinkäytöksiä, voi TraFi peruuttaa toimiluvan, antaa väliaikaisen toimintakiellon tai huomautuksen. (Katsastusluvut Laki.)

6 YRITYKSEN PERUSTAMINEN

Yrityksen perustaminen lähtee liikkeelle hyvästä liikeideasta. Tämän jälkeen tehdään liiketoimintasuunnitelma. Sen avulla on hyvä hankkia rahoitusta. Kun rahoitus on selvillä, kannattaa miettiä, minkälaisen yrityksen aikoo perustaa, avoimen yhtiön, osakeyhtiön, osuuskunnan vai toiminimen. Tämän jälkeen ilmoitetaan kaupparekisteriin ja veroviranomaisille yrityksen perustamisesta. Seuraavaksi hankitaan lakisääteiset vakuutukset ja järjestetään kirjanpito.

Kun uutta yritystä perustetaan, yrittäjältä vaaditaan halua ja tahtoa tehdä töitä yrityksen eteen. Yrittäjällä olisi myös hyvä olla monipuoliset tiedot yrityksen eri toiminnoista, kuten tuotannosta ja markkinoinnista, ja hänen olisi hallittava talousasioiden hoito. Myös yrityksen toimintaympäristön, markkinoiden ja kilpailijoiden tuntemus on tärkeää. Tärkeä voimavara on ammattitaito, joka muodostuu koulutuksen ja kokemuksen kautta. Kaikkea ei kuitenkaan tarvitse osata, koska ammattitaitoa voi myös ostaa ulkopuolelta.

6.1 Liikeidea ja liiketoimintasuunnitelma

Kun on keksinyt toimivan liikeidean, kannattaa tehdä liiketoimintasuunnitelma. Liiketoimintasuunnitelmassa kuvataan yrityksen liiketoiminta, sen lähtökohdat ja tavoitteet. Liiketoimintasuunnitelmassa ei kerrota liikeideasta vaan siitä, kuinka liikeidea aiotaan toteuttaa käytännössä. Liiketoimintasuunnitelma sisältää seuraavat osa-alueet:

- yrityksen lähtötilanne
- markkinat ja kilpailu tilanne
- yrityksen tavoitteet ja strategiat (eli kuinka tavoitteet saavutetaan)
- yrityksen eri toimintojen järjestelyt ja kehittämissuunnitelmat
- taloudelliset laskelmat
- tulevaisuuden riskien ja mahdollisuuksien arviointi.

6.2 Yritysmuodon valinta ja osakeyhtiö

Yritysmuodon valintaa vaikuttavia tekijöitä ovat:

- yrityksen osallisten määrä
- oman ja / tai vieraan pääoman määrä ja tarve
- yrityksen ja sen omistajien verotus ja voiton jako
- vastuu yrityksen veloista ja velvoitteista
- toiminnan tarkoitus, laajuus ja joustavuus.

Katsastusaseman perustaminen vaatii paljon pääomaa. Jos ei haluta olla henkilökohtaisesti vastuussa lainoista ja on useampi perustaja, niin paras valinta on osakeyhtiö.

Osakeyhtiön voi perustaa yksi tai useampi perustaja, joka voi olla myös suomalainen yhteisö tai säätiö. Yksityistä osakeyhtiötä perustettaessa pääomaa on oltava vähintään 2 500 euroa, ja se on maksettava yhtiölle kokonaan ennen kaupparekisteriin ilmoittamista. Raha on yhtiön käytettävissä olevaa pääomaa. Kaupparekisteriin tehtävä perusilmoitus maksaa 350 euroa.

Osakeyhtiön osakkaat eivät ole henkilökohtaisesti vastuussa yhtiön velvoitteista, mutta vastaavat henkilökohtaisesti niistä velvoitteista, joihin ovat osakeyhtiön nimissä sitoutuneet, ennen kuin yhtiö on merkitty kaupparekisteriin. Mikäli osakas antaa yhtiölle otettaviin lainoihin henkilö- tai reaali- vakuuden, vastaa hän kuitenkin näiltä osin yhtiön velvoitteista. Osakeyhtiössä on vastuussa vain sijoittamansa pääoman suuruudella.

Osakkeenomistajat tekevät kirjallisen perustamissopimuksen ja allekirjoittavat sen. Perustamissopimuksesta ilmenevä määrä osakkeita merkitään osakkeenomistajan allekirjoituksin. Myös osakeyhtiön johdon ja tilintarkastajien toimikausi ja tehtävät alkavat perustamissopimuksen allekirjoittamisesta. Perustamissopimuksessa tulee aina mainita seuraavat seikat:

- sopimuksen päivämäärä
- kaikki osakkeenomistajat ja kunkin merkitsemät osakkeet

- osakkeesta yhtiölle maksettava merkintähinta
- osakkeen maksuaika
- yhtiön hallituksen jäsenet ja yhtiön tilintarkastajat (Osakeyhtiö).

Osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen. Yhtiön voitto on yhtiön tuloa eikä vaikuta yhtiön osakkaan henkilökohtaiseen verotukseen. Osakeyhtiön voittoa ei jaeta ansio- ja pääomaosuuksiin, vaan koko voitto verotetaan yhtenäisen 28 % verokannan mukaan. Osakeyhtiö voi maksaa osakkailleen palkkaa, osinkoja ja luontoisetuja. Palkan suuruus tulee olla työpanokseen nähden kohtuullinen. Ylisuurta palkkaa voidaan pitää peiteltyinä osinkona ja se voidaan silloin verottaa ansiotulona. Osinkoja kannattaa nostaa vain verovapaa määrä. Osinkotulosta on verovapaa määrä, joka vastaa 9 %:n vuotuista tuottoa osakkeiden matemaattiselle arvolle. Jos tällainen 9 %:n tuoton mukaan määriteltä osinko ylittää osakkaalla 90 000 euroa, ylimenevästä osasta 70 % verotetaan pääomatulona. Loppuosaa 30 % on verovapaata tuloa. (Osakeyhtiön verotus.)

6.3 Arvonlisävero

Arvonlisävero on kulutusvero, jonka myyjä sisällyttää tavaran tai palvelun myyntihintaan. Arvonlisävero on tarkoitettu kuluttajan maksettavaksi. Yrittäjien välisissä liiketoimissa ostava yrittäjä voi vähentää arvonlisäveron, jonka toinen arvonlisäverovelvollinen yrittäjä on laskuttanut häneltä. Edellytyksenä on, että tavaraa tai palvelua käytetään arvonlisäverollisessa liiketoiminnassa. Katsastustoiminta on arvonlisäverollista liiketoimintaa, kun taas rekisteröintitoimenpiteet eivät ole. (Arvonlisävero.)

6.4 Yrityksen rahoitus

Yrittäjälle yleisimmät rahoituslähteet omarahoituksen ja lähipiirin jälkeen ovat pankin tai Finnveran myöntämät erimuotoiset lainat. Finnveran rooli on mahdollistaa rahoituksen saanti sellaisille yrityksille, joilla on riittävät kannattavuuden mahdollisuudet, mutta ei välttämättä riittävää vakuus- tai omarahoitusosuutta, jota pankit edellyttäisivät. Pankit ja Finnvera tekevät yhteistyötä ja myöntävät yhteisiä rahoituksia.

Ensisijaisena rahoituksen myöntämisen perusteena on aina toiminnan kannattavuusarvio, joka perustuu liiketoimintasuunnitelmaan ja laskelmiin. Lisäksi rahoittaja yleensä edellyttää noin 20–30 % omarahoitusosuutta. Vasta viimeisenä tulevat kyseeseen vakuudet ja takaukset.

7 RIIHIMÄEN KATSASTUSASEMA PERUSTAMINEN

Riihimäellä katsastusasemien välinen kilpailu alkoi, kun Katsastuslinja avasi vuoden 2009 huhtikuussa katsastusaseman Riihimäelle. A-katsastuksen vastaus kilpailuun on uuden katsastusaseman perustaminen. Kilpailun lisääntyessä katsastusaseman sijainti vaikuttaa siihen, miten paljon asiakkaita käy katsastusasemalla. Uuden aseman avulla yritetään saada takaisin menetetyt asiakkaat Katsastuslinjalta.

Katsastusasemalla on tarkoitus tehdä kevyitä määräaikaikatsastuksia ja korkeintaan 5 000 kg painavien ajoneuvojen määräaikaikatsastuksia. Sitä suuremmat määräaikaikatsastukset tehdään Riihimäen A-katsastusasemalla, joka on noin 10 minuutin ajomatkan päässä. A-katsastuksen Riihimäen asema on vanha rakennus, ja se sijaitsee syrjässä. Vanha asema tullaan ajamaan

jossain vaiheessa alas. Tähän vaikuttaa mm. se, mitä uusi toimilupalaki pitää sisällään.

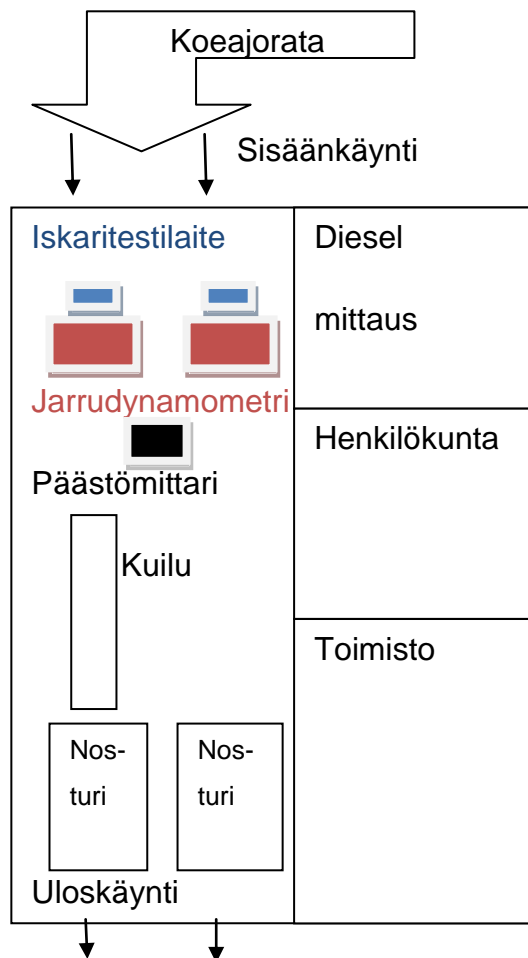
Tarkoituksena olisi perustaa katsastusasema, jossa työskentelee neljä henkilöä. Katsastusasemalle tehtäisiin määräaikaikatsastuksia, rekisteröintejä ja vakuutusasioita. Aukioloajat olisivat maanantaista perjantaihin klo 8–17. Lauantai aukiolo on harkinnassa, koska katsastusaseman läheisyydessä on kauppakeskus, joka on auki myös lauantaisin. Se toisi asiakkaita katsastamaan autoja myös lauantaina. Lisäksi kilpailijoiden asemat eivät ole yhtä pitkään auki. Olisi tarkoitus ensimmäiset puoli vuotta mainostaa lehdessä kaksi kertaa viikossa. Tämän lisäksi avataan nettisivut, joista ihmiset saavat tietoa. Katsastusaseman pihassa on pyloni, joka näkyy hyvin sisääntulotielle ja kauppakeskuksen pihaan. Kadun reunalla on ohi ajaville autoille kyltti, jossa mainostetaan katsastusasemaa.

Tarkoitus olisi rakennuttaa katsastusasema ulkopuolisella rakennuttajalla ja vuokrata se sitten tai löytää sopiva rakennus, josta saisi muokattua katsastusaseman. Selvitysten mukaan Riihimäellä ei ole monta mahdollista paikkaa, minne katsastusasema olisi järkevä sijoittaa. Selvitysten perusteella löytyi rakennuttaja, jolla olisi vapaa tontti ja kiinnostusta rakentaa toimitilat sinne. Vapaa tontti on Liikekeskus Merkoksen läheisyydessä ja Riihimäen eteläisen sisääntulotien varrelta. Liikekeskus Merkoksessä toimii Sotka, Gigantti, Tarjoustalo, Mustapörssi, Hesburger ja monia pienempiä liikkeitä. Ihmiset tulevat autolla liikekeskukseen. Alue ei ole aivan keskustassa, ja yleensä ostetaan sen verran tavaraa, että auton käyttäminen on suotavaa. Tämä takaa paljon liikennettä alueelle. Asema näkyy hyvin sisääntulotielle ja kauppakeskuksen pihaan, josta ihmiset huomaavat aseman ja osaavat tulla katsastukseen.

Aseman rakentaa Koskela Oy. Rakennus rakennetaan niin, että sinne saadaan asennettua katsastuksessa tarvittava laitteisto. Vuokarasopimus alkaa, kun katsastusasema valmistuu. Aseman pohjakaavana toimii Yksityisten K-katsastajien toimipaikka Veikkarin Katsastus -aseman pohjapiirros. Pohjapiirrosta muokattiin Veikkarista saatujen kokemusten perusteella

käytännöllisemmäksi. Veikkarin katsastusasema on liian lyhyt, eikä sinne mahdu pitkä pakettiauto ennen jarrudynamometriä niin, että ovet saisi kiinni. Tämän takia uudesta katsastusasemasta tulee kaksi metriä pidempi ja metrin verran leveämpi. Veikkarissa varastotilat ovat yläkerrassa. Yläkerrasta päivittäisten asiakirjojen haku on hankalaa ja aikaa vievää, minkä vuoksi uuteen katsastusasemaan tehdään alakertaan varasto asiakirjoja varten.

Ensimmäisenä ajetaan koeajorata, joka on katsastusaseman ulkopuolella. Ulkona tehdään dieselsavutusmittaus, jos tarvitaan, ja sen jälkeen siirrytään sisään. Hallin sisällä on kaksi linjaa, joita pitkin voi ajaa. Ensimmäisenä on jarrudynamometri/heilahduksenvaimentimien testilaite. Tämän jälkeen testataan pakokaasut. Seuraavaksi auto ajetaan nosturille ja tarkistetaan alusta ja välykset. Lopuksi auto ajetaan pihalle ja luovutetaan asiakkaalle.

Tällaisessa järjestyksessä on omat hyvät puolensa. Ajoneuvoja tarvitsee ajaa vain eteenpäin. Samalla kun heilahduksenvaimentimia testataan, voidaan suorittaa päästötesti. Ajoneuvo saadaan nopeasti ja tarkasti katsastettua.

A-katsastus perustaa uutta toimipistettä Riihimäelle. A-katsastukselta saadaan tarvittava rahoitus katsastusaseman perustamiseen ja toiminnan ylläpitämiseen.

Laskelmissa ei ole huomioitu arvolisäveroa. Laitteistojen hankintahinnat näkyvät alla olevassa taulukossa. Laitteistojen yhteishankintahinta on 100 328 euroa.

Laitteille lasketaan 6 vuoden kuoletusaika. $\frac{100\,327}{6 \times 12} = 1\,393$ euroa Laitteille tulee kuukausilyhennykseksi 1 393 euroa.

ALOITUSKUSTANNUKSET	EUR
Ajosiltanostin ravistimella 2kpl	29 508
Kevyt dynamometri 2kpl	12 295
Kuulukevennin 2kpl	10 656
Heilahdusvaimentimien testauslaite 2kpl	10 656
Toimisto + Sisustus	10 656
Päästömittari 2kpl	5 328
Puhelimet/Tietokoneet/Tulostimet	4 918
Akseliston välyksentarkistuslaite	5 246
Akselipainovaaka	2 869
Työvaatetus	820
Savutusmittari	2 705
Pientarvikkeet	3 279
Valojensuuntauslaite	1 393
Yhteensä	100 328

Työntekijän kuukausipalkka on 2 500 euroa. Työntekijä maksaa työnantajalle noin 3 500 euroa kuukaudessa (Palkkalaskuri). Palkkakulut yhteensä ovat 10 000 euroa/kk. Vuokra on kuukaudessa 5 000 euroa. Vakuutusmaksut ovat 300 euroa kuukaudessa. Yksi mainos lehdessä maksaa 400 euroa ja kuukaudessa kahdeksan mainosta maksaa 3 200 euroa.

MENOT	I Vuosi	Kuukausi	II vuosi	III vuosi
Vuokra	60 000	5 000	66 000	69 300
Vakuutukset	3 600	300	3 960	4 158
Koulutus	6 000	500	6 600	6 930
Työvaatteet	1 200	100	1 320	1 386
Ammattilehdet ja kirjallisuus	240	20	264	277
Kirjanpito	1 200	100	1 320	1 386
Markkinointi	28 800	2 400	20 160	14 112
Toimistokustannukset sis. puh/adsl kulut	3 600	300	3 960	4 158
Muu sekalainen	3 000	250	3 300	3 465
			126	132
Palkat	120 000	10 000	000	300
Palkkojen sivukulut	84 000	7 000	92 400	97 020
Lainan lyhennykset	16 721	1 393	16 721	20 400
Yhteensä EUR	328 361	27 363	342 005	354 892
Tulos	16 639	1 387	37 495	41 858

TULOT /VUOSI/KK /VK/PV	kpl Vuosi	kpl Kuukausi	kpl Viikko	kpl Päivä	EUR Vuosi	EUR Kuukausi	EUR Viikko	EUR Päivä
Määräaikaikatsastukset	5 000	417	104	21	265 000	22 083	5 521	1 104
Jälkitarkastukset	1 000	83	21	4	20 000	1 667	417	83
Rekisteröinnit ja vakuutukset					60 000	5 000	1 250	250
Yhteensä	6 000	500	125	25	345 000	28 750	7 188	1 438

Hinnat	EUR
Määräaikaikatsastukset	53,00
Jälkitarkastukset	20,00

Vakuutuksista ja rekisteröinneistä saadaan noin 5 000 euron tulot kuukaudessa. Aseman tuotto menee A-katsastus Oy, joka maksaa katsastusaseman kaikki kulut.

Riihimäellä katsastettiin 19 681 ajoneuvoa vuonna 2009 (Yksityisten Katsastustoimipaikkojen Liitto RY, Katsastusmäärät 2009). Katsastusaseman arvioidaan katsastavan noin neljänneksen Riihimäen katsastuksista. Se tarkoittaa noin 5 000 katsastusta vuodessa. Katsastuksen keskihinta 1.1.2010 oli 65 euroa (A-katsastuksen päällikköpäivät 2010, toimitusjohtajan antama luku).

Näiden laskelmien perusteella yritys tulee olemaan kannattava.

8 YHTEENVETO

Työn tarkoituksena oli tutustua katsastusaseman perustamisen säännöksiin ja perustaa katsastusasema Riihimäelle. Työtä tehdessä tutustuin erilaisiin lakeihin, TraFin säännöksiin ja yrityksen perustamiseen.

Asemaa perustaessa paikalla on suuri merkitys nykyään, kun kilpailu kiristyy koko ajan. Laskelmien mukaan katsastusaseman perustaminen on kannattavaa Riihimäelle.

Opinnäytetyön teko oli opettavaista. Siinä tuli esille paljon asioita joita ei tiennyt tai edes ajatellut liittyvän aiheeseen. Joidenkin tietojen hankkiminen oli aika hankalaa.

Vuonna 2009 Suomessa katsastettiin 309 katsastusasemalla 2,3 miljoonaa ajoneuvoa, raskaankaluston määräaikaikatsastuksia 140 000 ja jälkitarkastuksia 600 000. Yksi katsastusasema tekee keskimäärin 7 450 katsastusta vuodessa. Laskelmien mukaan noin 5 000 katsastuksella vuodessa katsastusaseman toiminta on voitollista. Kilpailua esiintyy joillakin alueilla, mutta vielä on alueita, joissa kilpailua ei ole. Joillakin alueilla yksittäinen

katsastusasema saattaa katsastaa jopa yli 15 000 ajoneuvoa vuodessa, joten näille alueille olisi kannattavaa perustaa kilpaileva katsastusasema.

Tulevana syksyllä voivat katsastussäännökset muuttua, koska Liikenne- ja viestintäministeriö on antanut erilaisia ehdotuksia, joilla katsastuksien hintoja saataisiin halvemmaksi. Keskeisiä muutosehdotuksia autoilijan kannalta ovat riippumattomuusvaatimuksen poistaminen, jolloin myös korjaamot ja vahinkotarkastustoimintaa harjoittavat yritykset voisivat saada katsastusluvan. Myös katsastusyrietykset voisivat jatkossa tehdä huolto- ja korjaustoimintaa. Ehdotusten perusteella voidaan löytää runsaasti asiakkaita hyödyttäviä etuja, kun yritys voisi tehdä tiloissaan samoilla laitteilla sekä huoltoja että katsastuksia. Lisäksi ehdotetaan mahdollisuutta teettää jälkitarkastus millä tahansa katsastustoimipaikalla. Toimilupalaki ei edellyttäisi raskaankaluston katsastusvelvoitetta.

Muutokset tulisi suunnitella siten, että katsastuksen laatu voidaan turvata, palvelua ja saatavuutta parantaa, mutta kuitenkin niin, että hinta olisi kohtuullinen.

LÄHTEET

A-katsastus. www.a.katsastus.fi

Viitattu 13.4.2010

Arvonlisävero http://www.vero.fi/?article=86&domain=VERO_MAIN&path=5,363&language=FIN

Viitattu 20.4.2010

EUSAMA ja BOGE http://www.autotieto.net/ha_alusta/testerienperiaatteet.htm

Viitattu 28.4.2010

Heilahteluvaimentimen testauslaite

<http://www.ake.fi/pdf/3023-121-2002%20Henkil%C3%B6-%20ja%20pakettiautojen%20heilahteluvaimentimien%20testauslaite.pdf>

Viitattu 13.4.2010

Katsastusasemien laitevaatimukset

<http://www.ake.fi/pdf/237-121-2001%20Katsastusasemien%20laitevaatimukset.pdf>

Viitattu 13.4.2010

Katsastusluvut Laki. 23.12.1998/1099

Katsastusluvut Lmp. 202/1999

Osakeyhtiö <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>

Viitattu 20.4.2010

Osakeyhtiön verotus <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/verotjarahat/verotus/osakeyhtionverotus/>

Viitattu 20.4.2010

Palkkalaskuri https://www.etera.fi/fi/vakuuta_verkossa/laskurit/Sivut/Palkkalaskuri.aspx

Viitattu 13.4.2010

Sornikivi 1996. Yhdeksän vuosikymmentä liikenteen turvallisuutta